

Dominik Ceglar

Krepost zmernosti

Če se zmernost smatra za najnižjo izmed kardinalnih kreposti, je v nečem prav posebna. Če krepost razumnosti gleda na resničnost biti v celoti, krepost pravičnosti na drugega, krepost srčnosti pa v svojem žrtvovanju sebe pozabi nase, se krepost zmernosti nanaša izključno nase – pred očmi ima zgolj sebe.

Krepost zmernosti uravnava oz. daje pravo mero čutnim užitkom. Klasična moralka se predvsem ukvarja s slo po jedi, pijači in spolni sli, saj so te med najprvotnejšimi bivanjskimi silami, se pa, kakor bomo ugotovili, zmernost ne ubada zgolj s temi tremi užitki.

Razlog, da krepost zmernosti rabimo, lahko najdemo v naši padli naravi. S človekovim padcem, je padla tudi naša človeška narava. Napram kalvinističnemu pogledu, ki pravi, da je naša narava popolnoma propadla, katoliška antropologija uči, da je naša narava zgolj poškodovana. Distinkcija je pomembna saj, ker je človek zgolj ranjen, ima zmožnost priti v stanje posvečujoče milosti. Je pa zaradi svoje ranjenosti njegov spomin slab, enako volja, razum je zamegljen, čustva niso umerjena in naša nagnjenja niso urejena. Prav zato pa potrebujemo krepost zmernosti, da naša nagnjenja, ki sama po sebi niso slaba, uredimo in jim damo pravo mero.

Akvinski v svoji teološki sumi obravnava dosti podvrst kreposti zmernosti. Ker so nam marsikatere med njimi že nekoliko znane (npr. post, treznost, potrpežjivost, čistost, ponižnost …), bi se osredotočil zgolj na eno, za katero redkokdaj slišimo: vedoželjnost.

Studiositas, prevedeno kot vedoželjnost uravnava nezmernost naravnega teženja po spoznavanju in preizkušanju. Da moramo postavljati neke meje naši želji po vedenju, se nam mogoče zdi nekoliko smešno. Nezmernost védenja ni v tem, da si želimo odkriti skrivnosti sveta in stvarstva nasploh. Spoznanje resnice je namreč strogo gledano dobro. Ne, nezmernost védenja je v spoznavanju zaradi spoznavanja samega. Ta je lahko neurejena na štiri načine: kadar te odvrača od tvojih pravih dolžnosti; kadar si človek prizadeva, da bi se učil od nekoga, od katerega je nedovoljeno prejemati nauk (Tomaž tu poda primer demonov). Prav lahko pa si predstavljamo tudi druge osebe, kateri nauki bi nam škodovali; kadar preko nje ne iščemo našega zadnjega cilja – Boga; kadar človek trmoglavo hoče spoznati resnico, ki presega njegove lastne zmožnosti razuma. Vedoželjnost torej to našo neurejenost ureja: postavlja pravilno prioritete, išče dobre učitelje, v spoznavanju stvarnosti spoznava in išče Boga in se ustavi, kjer se naše zmožnosti ustavijo.

Oznanila

DECEMBER. Zadnji mesec v letu je čas za obračune, bilance, analize in tudi osebne premisleke, ki jih je dobro narediti s svojci, sodelavci, in z ljudmi, s katerimi se vsak dan srečujemo in se na ta ali drug način obremenjujemo ter naredimo poleg mnogo dobrega tudi kakšno nerodnost ali napako. Če stanovanje redno ali sproti pospravljamo, lažje vzdržujemo red in se bolje počutimo. Dragocena in nad vse druge oblike je potrebna ob koncu leta dobra spoved, ko naredimo vse, da bi v novo dobo življenja, v novo leto ne nesli starih zamer, starih napak in starih grehov in bremen.

Kakor se staro leto pomika h koncu, tako se pomikamo tudi mi vsak na svoj način v svojem osebnem življenju. Kakor se od starega leta lahko veliko naučimo, če si znamo vzeti čas in premišljevati in se o tem pogovarjati, tako so nam dragoceni tudi stari ljudje, ki so pred nami stopali po istih ali podobnih poteh skozi življenje. Pogovor z njimi nam je lahko zelo dobrodošel, zato ne pozabimo na to veliko priložnost. December je torej lahko naša velika priložnost za uspešno življenje.

3. decembra bo ob 18. uri v Finžgarjevi galeriji odprtje razstave Metode Maj.
4. decembra bo prvi petek in priložnost za zahvalo Jezusovemu srcu.
5. decembra se bo začel duhovni vikend za drugo triado naše Veroučne šole v Planini pri Rakeku.
6. decembra nas bo obiskal in razveselil sv. Miklavž in nam povedal, kako je bil zadovoljen z nami.
8. decembra bomo obhajali praznik Marije Brezmadežne, ob 19. uri bo še priprava na krst.
17. decembra se bo začela božična devetdnevnica – vsak večer ob 19. uri. To bo duhovna priprava na Jezusov rojstni dan.
22. decembra bo spovedovanje pred Božičem ob 19. uri.
24. decembra bo sveti večer in večerja za osamljene in uboge.
25. decembra bo praznik Jezusovega rojstva – BOŽIČ. Svete maše bodo ob 24. uri, ob 8. uri, ob 10. uri in zvečer ob 19. uri.
27. decembra – na god sv. Družine bo blagoslov otrok in krst Elija ob 10. uri.
31. decembra bo drugi sveti večer s polnočnico.
1. januar 2027 – tudi v novo leto bomo vstopili s polnočnico kakor vsako leto. Ta kultura krščanske skupnosti je najboljša ponudba, da na praznik Božje Matere, na svetovni dan miru, prosimo za blagoslov za vse leto. Mir in blagoslov bomo še kako potrebovali.

Za praznične dni Vam želimo uspešno lomljenje kruha s prisrčnimi voščili in z gostoljubnostjo do vsakogar. Vesel Božič!

Letnik 39, št. 4, izdaja Župnija Ljubljana Trnovo,
lektoriral Srečko Rutar, odgovarja msgr. Tone Kompare, župnik
Tel.: 041 220 001; e-pošta: janez.krstnik@rkc.si; www.trnovo.info

Župnija Ljubljana Trnovo
december 2026

ŽUPNIJA LOMI KRUH

Ana Rudolf

Trganje kruha, lomljenje tišine

Včasih, misli zapeljejo v zelo preprosto življenje, ujeto v majhna, skoraj neopazna dejanja. Kot otroci smo s suhimi rezinami odrezanega kruha tekli na dvorišče in jih z vsem srcem drobili za ptice. To je bil naš prvi, povsem naravni stik z občutki. Kasneje so nas poučili in razložili, da s tem pticam ne koristimo, da jim naši drobni zamrznjeni koščki škodujejo. In tako smo nehali drobiti. A zdi se mi, da smo s tem, ko smo poslušali hladna pravila, iz svojih življenj izgnali nekaj veliko večjega – tisto prvo globjo željo, da nekaj svojega podarimo bitju, ki je odvisno od naše milosti.

Ta malce otožni spomin me preplavi vsakič, ko danes pogledam okoli sebe, v našo potrošniško družbo, kjer je vse pripravljeno, bogato ponujeno, narezano na popolne, sterilne rezine. Kupuje se zapakirana hrana, živimo mimo sosedov v odtujenih soseskah in se sprašujemo, kdo je za koga sploh še pripravljeni utrgati kos svojega časa. Ta nepozornost najbolj boli takrat, ko se ozremo k starejšim. Sistemsko smo poskrbeli zanje, jih namestili za domske stene, jim odmerili oskrbo po vseh pravilih, a kljub vsemu njihove oči, za zaprtimi okni verjetno hrepenijo po nečem drugem. Hrepenijo po drobtinah domače človeške topline, ki je nezamenljiva. Starejši ljudje ne potrebujejo popolnosti; potrebujejo tople roke, pogovor, človeka, ki je z njimi pripravljen deliti razmišljanja. Potrebujejo nekoga, ki si ob vsem, kar ponuja okolje, zanje odmeri kos dneva in skozi preprosto prijaznost prinese luč v njihovo tišino.

V spominu še živi tisti hladen zimski čas,
ko smo zrna natrosili v ptičje hiše,
ko smo kruh na dvorišču drobili za ptice,
in so bili otroški drobni prsti odeti v volnene rokavice.

Nato so nas poučili, da zmrznjen zdrobljen kruh škoduje,
in drobne kretnje so se tiho umaknile.
A danes, ko hodim med ulicami mesta,
kjer vsak le zase kupuje popolnost – tudi narezani kruh,
se v meni prebuja samotna misel,
ko vidim, kako je človek človeku tuj.

Vsega je preveč, naša srca so lačna bližine,
v času izobilja nihče ne opazi drobtine.
Smo danes pripravljeni trgati ali drobiti kruh?
Skozi okna domov pogosto zre utrujeni duh,
ki čaka človeško toplino.

Nož, ki rezine reže natančno in hladno,
ločuje svetove ljudi,
a roka, ki kruh drobi, tisto pradavno bližino budi.
Včasih je dovolj le majhna drobtina,
ki upanje vzbudi, če le dovolj odpremo oči.

Trgajmo kruh z ljubeznijo,
razdajajmo svoj čas, čutečim dušam,
opazujmo tiste drobne ptice in glasove;
v njih se skriva blagoslov,
pod tem neskončno velikim nebom.

Rok Tauzes

Župnijski pastoralni svet bo z vašim sodelovanjem uspešnejši

Člani Župnijskega pastoralnega sveta smo se 5. septembra 2026 zbrali na duhovni obnovi v Radovni. Osrednja tema srečanja je bilo letošnje župnijsko geslo »Župnija lomi kruh«, ob katerem smo razmišljali o življenju župnijskega občestva, delovanju posameznih skupin in možnostih za nadaljnje sodelovanje župljanov.

V uvodnem razmišljanju je gospod župnik poudaril pomen osebnih stikov, medsebojnega spoznavanja in pripravljenosti pomagati. Lomljenje kruha se uresničuje tudi v vsakdanjih srečanjih, pogovoru in konkretnih dejanjih bližine. Člani ŽPS smo razmišljali, kako k sodelovanju pritegniti več župljanov ter kako bolje prepoznati njihove sposobnosti, pobude in pripravljenost za delo.

Skupina za bogoslužje je predstavila predloge za večje vključevanje vernikov v bogoslužno življenje. Med njimi so bili osebno pozdravljanje obiskovalcev po maši, uvedba službe rediteljev, priprava kratkih prispevkov o praznikih in bogoslužju ter spodbujanje sodelovanja pri branju beril. Govorili smo tudi o oblikovanju širše skupine sodelavcev, ki bi pomagala pri liturgičnih in organizacijskih nalogah, ter o večjem vključevanju ministrantov.

Pomemben del pogovora je bilo delo z otroki, mladimi in družinami. Poudarjena je bila potreba po nadaljnjem vključevanju družin v župnijsko življenje ter po ohranjanju stika z mladimi tudi po prejemu svete birme. Animatorji so predstavili načrtovane dejavnosti, med drugim romanje, duhovne vaje, vključevanje birmancev in druge mladinske programe. Spregovorili smo tudi o možnostih za večje sodelovanje staršev in otrok pri petju ter o oblikovanju družinskega pevskega zbora.

Skupina za dobrodelnost je predstavila delo Karitas in izpostavila pomen prepoznavanja ljudi v stiski, tudi tistih, ki za pomoč ne prosijo sami. Poleg materialne pomoči so pomembni spremljanje, pogovor in pomoč pri urejanju praktičnih ter administrativnih težav. Svoje delo so predstavile tudi redovnice, ki sodelujejo pri molitvenih in misijonskih dejavnostih ter pomagajo starejšim in osamljenim. Med pobudami za prihodnost je bilo omenjeno tudi ponovno oživljanje misijonske nedelje.

Skupina za oznanjevanje je predstavila tri področja svojega delovanja: skrb za obstoječe župljane, poglabljanje verskega znanja ter odpiranje župnije novim ljudem. Govorili smo tudi o možnostih za boljše vključevanje otrok v nedeljsko bogoslužje in o predstavitvi različnih oblik molitve.

Na srečanju so bile predstavljene še druge pobude, povezane z življenjem župnije in njenim okoljem. Med njimi so podpora lokalnim pobudam župljanov, izboljšanje obveščanja prek župnijske spletne strani, ureditev sodelovanja pri pogrebnih bogoslužjih ter izboljšanje slišnosti v cerkvi. Župnijski gospodarski svet je predstavil predloga za ponovno poimenovanje Eipprove ulice v Cerkveno ulico in za poimenovanje Barjanske ulice po Jožetu Plečniku. Na duhovni obnovi smo člani ŽPS spregovorili tudi o možnosti uradne ureditve brezplačnega parkiranja za župljane v času maše. Veseli nas, da je bila medtem ta ureditev že uspešno realizirana.

Ob zaključku duhovne obnove je gospod župnik poudaril pomen molitve za župnijo. Posebej smo bili povabljeni k molitvi za mlade, družine, ljudi v stiskah in nove duhovne poklice. Srečanje smo sklenili z razmišljanjem o evharistiji in pomenu lomljenja kruha, ki nas spominja na Kristusovo darovanje za nas. Zaključujemo koledarsko leto in začenjamo novo cerkveno leto. Naj vas adventni in božični čas obilno blagoslavlja. Želimo vam srečne trenutke ob Njegovi navzočnosti.

Mitja Borko

Pobuda za Avenijo Jožeta Plečnika

V soboto 5. septembra 2026 so člani ŽGS in ŽPS na duhovni obnovi v Zgornji Radovni potrdili tri pobude: *Pobudo za preimenovanje Eipprove ulice in Pobudo za nov slovenski Parlament - katedralo svobode - slovensko Akropolo*, po idejnem načrtu (1947) arhitekta Jožeta Plečnika, ki sta bili v Oznanilih Trnovo že predstavljeni, ter *Pobude za Avenijo Jožeta Plečnika*, ki jo bralcem na kratko predstavljamo tokrat.

Pobuda za Avenijo Jožeta Plečnika se glasi: »*Barjanska cesta, od južnega priključka na avtocesto in Slovenska cesta do podhoda na Dunajski cesti naj se preimenujeta v Avenijo Jožeta Plečnika! Naj bo Avenija Jožeta Plečnika prva od ljubljanskih avenij, naj bo ta avenija Cardo Maximus sodobne Ljubljane!*«.

Utemeljitev pobude je preprosta in logična, saj prav zdaj v Ljubljani poteka obsežna prenova Barjanske ceste, od priključka na južni del ljubljanske obvoznice, do križišča z Ziherlovo in Riharjevo ulico. Barjanska cesta je glavna južna mestna vpadnica, ki vodi skozi ljubljansko Trnovo do centra Ljubljane. Urbanistično gledano je Barjanska cesta poudarjena os prostora mesta, ki izpolnjuje vse ključne pogoje za avenijo (fr. *avenue*, dostopna pot, prihod). Rast in razvoj Ljubljane kliče k razmisleku o uvedbi avenij!

Zanimiv in pomemben je podatek, da potek Barjanske ceste sovpada s potekom njene zgodovinske predhodnice *Cardo Maximus* iz časov rimske Emone pred 2000 leti. Rimska *Colonia Iulia Æmona* je namreč imela dve vpadnici. Prva – *Decumanus Maximus* (današnje Tržaška, Rimska, Karlovška in Dolenjska cesta) je v osi vzhod-zahod Emono povezovala z Aquileio (Oglej) in Siscio (Sisek), druga – *Cardo Maximus* (današnje Barjanska, Ziherlova, Mirje, Slovenska in Dunajska cesta) pa je v osi sever–jug Emono povezovala s *Poetovio* (Ptuj) in reko Ljubljanico, preko nje pa z *Nauportusom* (Vrhnika).

Na prostoru nekdanjega Foruma v rimski Emoni, v središču Ljubljane, v Gradišču 12 se je 23. januarja 1872 rodil svetovno znani arhitekt Jože Plečnik, ki je kasneje v Trnovem, v svoji hiši v Karunovi 4 živel in deloval ter 7. januarja 1957 tudi umrl. Sadov polno je bilo Plečnikovo prijateljevanje s trnovskim župnikom Franom Saleškim Finžgarjem. Plečnikova je bila tudi odločitev, da polovico svojega vrta odstopi župniji, vrt ob Plečnikovi hiši in vrt trnovske župnije pa sta tudi še danes dva dela iste celote.

Trnovčani smo na Plečnika zelo ponosni, zavedamo se in občutimo, da imamo pravico in moralno dolžnost, da podajamo tudi pričujočo pobudo za Avenijo Jožeta Plečnika. Pobudo smo posredovali Komisiji za poimenovanje naselij in ulic pri Mestni občini Ljubljana z namenom, da bi lahko komisija pripravila osnutek akta, izpeljala javno posvetovanje, pridobila mnenja pristojnih organov ter oblikovala končni predlog odloka za njegovo potrditev na mestnem svetu.

Avenija Jožeta Plečnika naj postane *Cardo Maximus* sodobne prestolnice Ljubljane!